

Teie: 06.02.2013 nr 9.2-10.5./1819

Meie: 19.02.2013 nr 1-3/1896

Lp. Hr Agris Peedu
Riigihangete ja riigiabi osakond
Riigihangete ja riigiabi osakonna juhataja kantsleri ülesannetes
Rahandusministeerium
info@fin.ee

Eesti Keskkonnaühenduste Koja seisukoht perioodi 2014-2020 Euroopa Liidu vahendite kasutamise partnerlusleppe ja ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi sisu osas

Käesolevaga edastame Eesti Keskkonnaühenduste Koja (EKO) seisukoha perioodi 2014-2020 Euroopa Liidu vahendite kasutamise partnerlusleppe ja ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) programmi sisu osas. Alljärgnevalt esitame EKO ekspertide sisulised kommentaarid ja/või ettepanekud antud KSH programmi sisu parendamiseks:

- 1) Nii KSH programmi nimetuses kui ka ptk 2. „Keskkonnamõju strateegilise hindamise eesmärk ja ulatus“ märgitakse, et strateegilisteks dokumentidest, millega kavandatava mõju hindama hakatakse, on perioodi 2014-2020 Euroopa Liidu vahendite kasutamise partnerluslepe ja ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava.

Samas keskendutakse KSH programmis eelkõige rakenduskava elluviimisega kaasnevatele mõjudele. KSH programmiga tutvumise järgselt jääb selgusetuks, kas ja kuidas hinnatakse partnerluslepe keskkonnamõjusid.

- 2) Ptk 2. „Keskkonnamõju strateegilise hindamise eesmärk ja ulatus“ loetletakse KSH eesmärgid.

Nimetatud loetelust ei selgu, kas ja kuidas hindamise käigus analüüsitakse sotsiaalmajanduslikke ja kultuurilisi mõjusid. Põgusalt on neid käsitletud ptk 4 „Rakenduskava elluviimisega eeldatavalt kaasnev keskkonnamõju“ (lk 9), kus märgitakse, et üldistatult „sotsiaalsete mõjude“ arvestamine ning võimalikult ulatuslike positiivsete muudatuste ellu kutsumine on toimunud kogu senise Rahandusministeeriumi poolt juhitud rakenduskava välja töötamise käigus ning KSH käigus täiendatakse indikaatoreid vastavalt ÜRO arenguprogrammis esitatud inimarengu indeksi komponentidele. Oleme seisukohal, et nimetatud indikaatorite väljatöötamisse tuleb KSH läbiviijal kindlasti kaasata ka vastavaid valdkondlikke partnereid.

- 3) Ptk 4. „Rakenduskava elluviimisega eeldatavalt kaasnev keskkonnamõju“ (lk 8) kirjeldatakse olulise keskkonnamõju määratlemist järgmiselt: *"Strateegiliste planeerimisdokumentide elluviimisega kaasneva eeldatavalt olulise keskkonnamõju, sh inimestele avalduvate mõjude, täpse iseloomu ning ulatuse kindlaksmääramine toimub käesoleva programmi koostamise protsessis küsides seisukohta Keskkonnaametilt ja kõigilt teistelt asutustelt, keda strateegiliste planeerimisdokumentide rakendamisega eeldatavalt kaasnev keskkonnamõju tõenäoliselt puudutab."*

Kirjeldatu põhjal võib järeldada, et keskkonnamõju hindamisel toetub hindaja vaid loetletud asutuste poolt antavale infole. KSH eksperdid võiksid siiski kasutada ka teisi meetodeid ja oma varasemat kogemust mõju iseloomu ja ulatuse hindamisel.

- 4) Ptk 4. „Rakenduskava elluviimisega eeldatavalt kaasnev keskkonnamõju“ (lk 9) on KSH ekspert andnud hinnangu, et olulist negatiivset piiriülest mõju ühegi rakenduskava elluviimisel ega koosmõjul pole ette näha.

Hindaja ennustus piiriüleste negatiivsete mõjude puudumise kohta on põhjendamata ja ennatlik. Võimalikke piiriüleseid mõjusid tuleks KSH käigus hinnata ja alles siis järeldused teha. Ühtekuuluvuspoliitika rakenduskava käsitleb mh Eestist väljapoole suunatud investeringuid - nt lahendustee 5.2. „Ühendusvõimaluste parendamine välispartneritega“. Eeltoodust tulenevalt teeb EKO ettepaneku hinnata KSH käigus ka piiriülest mõju.

- 5) Ptk 5. „Keskkonnamõju strateegilise hindamise korraldus“ on kirjeldatud olulisemad KSH protsessi etapid ja analüüsi põhimõtted.

Esitatud kirjeldusest jääb kohati mulje, nagu annaks hindaja Rahandusministeeriumi koordineeritavat planeerimisdokumendile hinnanguid, ise protsessis ja aruteludes jooksvalt osalemata (samal korraldades eraldiseisvaid arutelusid KSH tulemuste selgitamiseks). Sisulise tulemuse suhtes oleks kasulik, kui KSH töörühma esindaja(d) osaleks regulaarselt planeeringudokumendi koostamisprotsessis, et anda ka jooksvat tagasisidet.

- 6) Ptk 6. „Kaasamine – mõjutatud ja huvitatud osapooled“ on loetletud strateegilisest planeerimisdokumendist huvitatud osapooled. Mh on väidetud, et: „olulisemad valitsusvälised keskkonnaorganisatsioonid on koondunud Eesti Keskkonnaühenduste Kojaks, mis lihtsustab organisatsioonide teavitamist rakenduskava ja KSH koostamise osas.“

Lisaks EKO-le tuleb ette näha ka teiste keskkonnaühenduste aktiivset kaasamist – EKO ei ühenda kõiki Eesti keskkonnaühendusi (vaid kümme neist) ning ei saa seetõttu võtta ülesannet vahendada infot või koondada arvamusi väljaspool oma organisatsiooni/liikmeid. Kuna

hinnatavad dokumendid hõlmavad suurt spektrit eluvaldkondi, tuleks tõsisemalt suhtuda ka teiste valdkondade (sotsiaal-, haridusvaldkond jne) kaasamisega.

- 7) Ptk 7 "Keskkonnamõju strateegilise hindamise avalikustamine ja läbiviimise ajakava" esitatud ajakava kohaselt on KSH aruande koostamiseks planeeritud vaid kaks-kolm kuud – mis EKO hinnangul pole seesuguse mahuka arengukava puhul realistlik, kuna arutelu/kooskõlastamine asjaomaste asutuste jmt protsessi osalistega on ajamahukas.

Lugupidamisega,

Daniel Juhhov
EKO koordinaator

Eesti Keskkonnaühenduste Koda ühendab üheksat keskkonnaorganisatsiooni: Eestimaa Looduse Fond, Eesti Ornitoloogiaühing, Eesti Roheline Liikumine, Eesti Üliõpilaste Keskkonnakaitse Ühing "Sorex", Läänerannik, Nõmme Tee Selts, Säästva Eesti Instituut, Pärandkoosluste Kaitse Ühing, Tartu Üliõpilaste Looduskaitsering, Balti Keskkonnafoorum.

EKO eesistuja 2013. a on Eesti Üliõpilaste Keskkonnakaitse Ühing Sorex